

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita S. Vuillibrordi Traiectensis Episcopi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

sum ad lachrymas, cum me oporteat letari & exultare, quod fuerim mater martyris, quod Deo obtulerim donum mei vteri, quod cum te, o charissime, aluerim & erudierim, & ad pietatem exercuerim, non te viderim consummatum morte communi & inutili? Utilitatem enim magnam habet mors martyris, qua tu es consummatum. Sed me, cum decesseris, ne omnino relinquo: sed tuis intercessionibus apud eum, pro quo effudisti sanguinem, me ab hac laboriosa & calamitosa vita cito liberatam apud te statuas, hac in re mihi reddens mercedem nutritionis. Hac cum dixisset, deposuit manum in eo loco, in quo iusserat martyr: & quaecumque mandata fuerant, deduxit ad effectum, glorificans Christum verum Deum nostrum: Quem decet omnis gloria, maiestas & laus cum principio carente eius patre & vivifico spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Saedi apud
Deu pro no
bis interce
dunt.

VITA ET MARTYRIVM sancti Herculani Episcopi Perusini, cuius festiuitas septima Septembris celebratur, habetur Tomo 2. prima Martij: Itaque Lectorem eò remittimus.

VITA DIVI AMARANTI MARTYRIS, PER DIVI GREGORIVM ARCHIEPISCOPVM TVRONEN.

scripta libro de gloria Martyrum, Cap. 67.

7. Nouebri
Sanctorum
animæ post
agonis vi
uunt in glo
ria.

Cereus ad
sepulcrum
martyris di
uinitus fac
ceditur: vn
deliqueet ce
reorū vsum
Deo gratū.

Multa ad
sepulcrū ei
sunt mira
cula.

MARANTVS martyr apud Albigensem urbē, exacto agonis fidelis cursu, sepultus viuit in gloria, cuius (vthistoria passionis declarat) sepulcrū diu vepribus sepibusq; coniectum latuit, sed Domino iubēte, Christianis populis reuelatum est: & crypta, in qua quiescebat, patefacta resplenduit. Sed cum hostilitate impellente, locus ab habitatoribus fuisset eneruatus, à longinquo venientes incolæ, honorem beato martyri, quasi custodi proprio nitentibus impendere. Igitur cum cereos frequēter deuotio Christiana deferret, quadam die contigit, vt quidam præ longinquitate itineris incrementū ignis, quo accenderetur cereus, non haberet: arreptamq; silicem ferro verberat, quasi ignem eliciturus. Quod cum ageret, & crebris ictibus lapidem quatens, nihil foci posset excutere, celesti lampade cereus, qui iam beato sepulcro affixus erat, illuminatur. Sicq; factum est, vt quæ humanæ non expleuerant industria, peragerentur diuini numinis maiestate. Cessante humano studio, cælestia officia administrantur, luminis que noui fulgore cereus clarificatur accensus. Quod cum populis manifestū fuisset, incrementum foci ulterius, ad accendendum lumen nullus exhibere præsumpsit. Postquam verò locus ille inhabitari ab hominibus coepit, atq; ibi domus in quibus ignis accenderetur adessent, hoc miraculum non est vltra præstitum plebi, cum alijs miraculis frequentius illustretur.

VITA SANCTI VVILIBRORDI TRAIECTENSIS EPISCOPI, AVTHORE ALBINO FLACCO

Alcuino, Caroli Magni præceptore.

PROLOGVS AVTHORIS.

Domino eximio, venerabili atq; laudabili Beornrado Archiepiscopo, humilis Leuita Alcuinus salutem. Delatis ad nos vestre excellentiæ literis, in quibus vestrum agnoscens in Domino studium, & diuturnam in lege eius meditationem, magno me gaudio affectum esse fateor. Sed tamen longè imparem me petitionis vestre consideravi, vt potè nullo prærogatiuæ munere eloquentiæ suffultus ad implendū, quod iussistis: ac nisi me charitas vrgeret, quæ nulla

nulla negare solet, non auferem ultra mea paupertatis vires negotium attingere. Tamen vestris orationibus diuina donante gratia, & sanctissimo patre Vuillbrordo intercedente, cuius me vitam, mores & miracula scribere sic studiosè rogas, tuis patri, pater sancte, præceptis, & duos digessi libellos: vnum profaico sermone gradientem, qui publicè fratribus in ecclesia, si dignum tuæ videatur sapientiæ, legi potuisset: alterum Pierio pede currentem, qui in secreto cubili inter scholasticos tuos tantummodò ruminari debuisset. Vterque tamen propter occupationes diurnas furtiuus noctium lucubratiunculis dictatus est, & eo magis vestræ indigent defensionis, quo minùs ab authore proprio expoliti sunt. Meum fuit, præcipientis non spernere auctoritatem: tuum est, obediētis defendere imperitiam. Vnam quoque priori libello superaddidi Homiliam, quæ vtinam digna esset tuo venerando ore populo prædicari. Itē secundo adieci sermone elegiacum carmen de viro venerabili Vuilgiso, patre scilicet sanctissimi pontificis Vuillbrordi, cuius corpus requiescit in cellula quadam maritima, cui ego, indignus licet, legitima, Deo donante, successione deferuio. Sed & omnia, quæ vel prosa gradiente, vel versu corrente dictaui, tuæ sanctitatis spectant iudicium, vtum digna memoria, an pumice radenda & feroci: nec nisi tuo roborata examine, procedent in publicum.

Alcuius scripsit præsa & carmine vitam s. Vuillbrordi.

feroque

VITA.

VIT in Britannia insula, prouincia Nordanhumbrana, quidam paterfamiliās genere Saxo, & nomine Vuilgis, religiosam in Christo cum coniuge & omni domo sua, sicut post signis patefactum est, agens vitam. Nam relicto habitu seculari, monachicam conuersationem elegit, ac non multò post crescente in eo seruire vitæ spiritualis, arctiori animi studio solitaria seipsum mancipauit distributione in promontorijs, quæ mari Oceano & Humbri flumine cinguntur. Ibi etiam multo tempore in quodam paruo oratorio, sancti Andreae Apostoli Christi nomine dicato, in ieiunijs & orationibus atque vigilijs Deo seruens, etiam miraculorum signis claruit, & nomen eius celebre factum est. Nec confluentes cessabat ad se turbas suauissima verbi Dei admonitione cohortari. Sed & illius gentis Regi & optimatibus honorabilis effectus est: intantum, vt ei aliquas terrarum possessiunculas, illis promotorijs adiacentes ad ædificandam Deo ecclesiam, dono perpetuo contulerint. In qua pius pater modicam quidem, sed honestam, Deo seruientium adunauit congregationem. In qua & post multiplices sancti laboris agones, à Deo coronatus corpore requiescit, & posterius eius vsque hodiè ex sanctitatis eius traditione possident. Quorum ego meritis & ordine extremus, eandem cellulam per successiones legitimas suscepi gubernandam, qui hanc historiam sanctissimi patris & summi sacerdotis Vuillbrordi, te iubete, beatissime pontifex Beornrade, conscripsi: Beornradus S. Vuillbrordi successior.

Nonbris 7. Cap. 1. s. Vuillbrordi pater, vit sanctiss.

Et vt eiusdem sancti patris Vuillbrordi altiùs natiuitatis originem, & mox in vtero matris diuine electionis repetam præsentia, reuertar vnde egressus sum. Nam sicut sanctissimus præcursor Domini nostri Iesu Christi beatus Ioannes Baptista, ex vtero matris Deo sanctificatus, religiosus parentibus, vt Evangelica narrat historia, Christum ceu solem præcedens lucifer, multis in salutem profuturus, natus est: irà & sanctus Vuillbrordus in plurimorum genitus salutem, religiosus parentibus natus esse dino-scitur. Nam vir venerabilis Vuilgis, de quo nobis paulo ante sermo fuit, ad hoc tantum, Deo prædestinante, matrimonio iunctus est, vt talis ad profectum multorum populorum ex eo ederetur proles. Igitur vxor eius, mater scilicet beati Vuillbrordi patris, in tempesta noctis quiete cæleste in somnis vidit orama. Visum est ei, quasi nouam in celo videret lunam, crescente illa vsque dum plena videbatur esse. Quam diligentiùs intuens, repentino cursu lapsa ruit in os eius, Qua deuorata, eius intima splendore perfusa sunt. Euigilans verò, timore perterrita, cuidam religioso presbytero retulit somnium, illoque interrogante, si ea nocte, qua ei visio facta est, suo more solito

Cap. 2.

Luc. 11.

Viso matris S. Vuillbrordi: spaua, visum.

VIRIUS
RVM
5

Visionis interpretatio. iungeretur viro, acceptaque ab ea eius rei confessione, ita respondit: Luna, quam, ex modica vidisti in magnam creuisse, filius est, quem in ea nocte concepisti: qui luce veritatis caliginosos tenebrarum errores discutiet, & quocunque perrexerit, comitante superni luminis splendore, plenum suæ perfectionis ostendet globum: coruscanteque rumoris eius candore, & morum pulchritudine, multorum in se alliciet adspēctum. Huius ergo somnij interpretationem, rerum veritas subsecuta est.

Cap. 3. Literis & moribus imbuendus traditur puer Vuilbrordus. Factum est post circulum dierum, & mulier peperit filium, sacroq; fonte baptismatis regenerato, imposuit ei mater nomē Vuilbrord. Et statim ablatum infantulum tradidit cum pater Ripensis ecclesiæ fratribus, religiosi studijs & sacris literis erudendum, ut fragilior ætas validioribus inualesceret disciplinis, ubi nihil videret nisi honesta, nihil audiret nisi sancta. Quem diuina mox gratia ab ineunte pueritia & sensu proficere, & moribus pollere, quantum ad tales congruit annos, concessit: ita ut nostris temporibus nouum Samuel nasci putares, de quo dictum est: Puer autē Samuel proficiebat, atque crescebat, & placebat tam Deo, quam hominibus. Ibiq; in prædicto monasterio multis profuturus puer, clericatus accepit tonsuram, & pia professione monachum se fecit esse, & inter ceteros eiusdem sanctissimi monasterij adulescētes enutritus est, sed nulli alacritate minor, nulli humilitatis officio secundus, nulli lectiois studio inferior: sed sic quotidie bonæ indolis puer proficiebat, ut teneros pueritiæ annos, morum grauitate transcenderet: factusque est grandæuus sensu, qui corpuseulo modicus fuit & fragilis.

Cap. 4. Proficiscitur in Hyberniam. Igitur in sacris eruditionibus, & in omni sobrietate, morumque honestate, beatissimo usque ad vicesimum ætatis suæ annum adulescente proficiente, ætioris vitæ ardore succensus, & peregrinationis amore instigatus, & quia in Hybernia scholasticam eruditionem viguisse audiuit, etiam quorundam sanctorum virorum, fama narrante, conuersatione incitatus, & præcipue beatissimi patris & Episcopi Egberti, qui cognomento sanctus vocabatur, necnon & Vuicberti venerabilis viri & sacerdotis Dei, quorum vterque ob cælestis patriæ amorem, domo, patria, cognationeque relicta, Hyberniam secessit, ibique dulcissimos supernæ contemplationis fructus seculo nudus, Deo plenus, solitaria quotidie hauriebat conuersatione. Horum beatus adulescens æmulari cupiens religionem, cum conuientia sui Abbatis & fratrum, in Hyberniam veloci cursu contendit, prædictorum patrum se familiaritati coniungens, quatenus ceu prudentissima apis, ex eorum propinquitate mellifluos pietatis carperet flores, & in sui pectoris aluuario dulcissimos virtutum fauos construeret. Ibiq; duodecim annis inter eximios simul piæ religionis & sacræ lectiois magistros, futurus multorum populorum prædicator, erudiebatur, donec occurreret in virum perfectum, & in ætatem plenitudinis Christi.

Cap. 5. Fernet desiderio paganos conuertendi. Tricesimo itaque & tertio ætatis suæ anno, maior egregio viro fidei flāma crescebat in pectore, ita ut parum ei videretur sibi soli tantummodo in religionis sanctitate suā dāsse, si non & alijs quoque in prædicationis veritate prodesset. Audiuit in borealibus mundi partibus messēm quidem multā esse, sed operarios paucos. Sed ut somnij, Deo dispēsanste, impleretur veritas, quod mater olim de eo se vidisse testatur, suæ conscientis voluntatis, licet adhuc diuinę dispensationis ignarus illas in partes nauigare cogitauit, & clarissima Euangelicæ prædicationis luce, torpentes longa infidelitate populos, si Dei esset voluntas, illustrare. Assumptisque secū duodecim fratribus, eo fidei feruore armatis, quo & ipse, nauim conscendit: quorum aliqui postea, ob prædicationis Euangelicæ instātiā, martyrio coronati sunt: aliqui verò Episcopatus ordinem accipientes, post sanctæ prædicationis labores, in pace quieuerunt.

Cap. 6. Cum 12 socijs venit Traiectum. Igitur vir Dei cum socijs, sicut prædiximus, nauigauit, donec prospero cursu ad ostia Rheni fluminis vela deposuit, ibique optata telluris statione refocillati sunt, & mox ad castellum Traiectum, quod in ipsa fluminis ripa situm est, peruenerunt, in quo etiam post aliquod tempus, Deo donante, & verbo fidei crescente, idem sanctus Vuilbrordus sedem Episcopatus sui habuit. Sed quia eadem gens Frisonum, in quo idem ædificatum est castellum, cum Rege suo Radbodo paganis adhuc ritibus lotuit, visum est viro Dei Franciam contendere, ac Ducem illorum adire Pipinum, virum strenuum, triumphis clarum, & moribus probum. Qui eum cum omni honore suscipiens, sed nolens tanto doctore se vel suam priuare gentem, loca ei opportuna intra terminos regni sui præiudic, quò potuisset idolatriæ spinas extirpare, & purissima verbi Dei semina per munda noualia abundantiùs spargere: ut impleret propheticum præ-

A Pipino principe honorifice excipitur.

præceptum: Nouate vobis noualia, & nolite serere super spinas. Cumque studiofissimè vir Dei per loca singula discurrendo, opatum euangelizandi opus exercuisset, & semina vitæ, supernæ gratiæ rorè irrigante, longè lateque in agris multorum cordium ad eius prædicationem pullulassent, congaudens prædictus Francorum Dux eius sanctissimæ deuotioni, & verbi Dei clarissimæ multiplicationi, maioris profectus occasione, prudenti cogitabat consilio eum Romam mittere, vt à Domino Apostolico Sergio viro sanctissimo tunc temporis, in summi sacerdotij honorem ordinaretur: quatenus Apostolica benedictione & iussione suscepta, maiori ab eo missus fiducia roboratus, in opus Euangelij reuerteretur, iuxta Apostolicum illud: Quomodo prædicabunt, nisi mittantur? Quod cum viro Dei persuadere tentaret, renuit primum, nec se tantæ authoritatis honore dignum esse referebat: Enumeratisque Apostolicæ sanctionis præceptis, longè se inferiorem huic virtutum catalogo asserbat, quem egregius mundi prædicator, filium suum Timotheum erudiens, oportere Episcopum habere censuit. Dux verò contrà religiosè suasit, quod vir Dei verecundè negauit.

Tandem omnium vnanimitate victus, & (quod maius est) Dei dispensatione cæsus, consensit, magis volens plurimorum humiliter obedire consilio, quam suam pertinaciter defendere voluntatem. Et sic cum honorifica legatione, & muneribus, authoritati Apostolicæ condignis, Romam directus est. Sed die quarta, priusquam illò veniret, beatissimus Apostolicus, Angelica in somnis responsione admonitus est, vt illum cum summo honore susciperet, & quòd multarum animarum esset illuminator futurus, à Deoque electus, & ad hoc venisset, vt summi ab eo sacerdotij honorem susciperet, nihilque ei negandum esse, quicquid petisset. Qua factus Apostolicus admonitione certus, cum magno gaudio, & summo eum suscepit honore: & vt in eo fidei agnouit feruorem, religionis deuotionem, sapientiæ plenitudinem, die competenti populo adueniente, aduocatis venerabilibus ad societatem ministerij sacerdotibus, publicè in ecclesia beatissimi Petri principis Apostolorum cum magna dignitate more Apostolico eum ordinauit Archiepiscopum, ac ordinato nomen imposuit Clemens, vestimentisque suis sacerdotilibus induit eum, & sancto quasi superhumerali Aaron, pallio dignitatis & indumenti confirmauit gloria: & quicquid voluit vel petiuit, aut in patrocinijs sanctorum, aut in rebus Ecclesiasticis, cum tormentis alacritate tradidit illi, firmatumque benedictione, donis ditatum, cum salutaribus præceptis iterum eum in opus Euangelij remisit.

Accepta ergò Apostolicæ authoritatis benedictione, cum maiori fiducia deuotus verbi Dei prædicator, ad præfatum Francorum Ducem regressus est. Qui cum cum summa honoris magnificentia receptum, cum suæ potestatis iussione in opus Euangelij direxit, maximè tamen in borealibus regni sui partibus, quò eatenus ob raritatem doctorum, vel duritiam habitatorum, fidei flamma minus relucebat. Eo vir Dei instantius illis in regionibus semina vitæ sparferat, quo plùs necessarium antiquam ignorantie famem depellere perspexerat. Qualem, diuina gratia adiuuante, illis incolis fructum fecisset, testes sunt vique hodiè populi per ciuitates, vicos & castella, quos ad veritatis agnitionem, & ad vnus omnipotētis Dei cultum pia admonitione perduxerat. Testes quoque ecclesiæ, quas per loca singula construxerat: testes & Deo famulantium congregationes, quas aliquibus adunauit in locis.

Tentauit quoque idem vir Dei vltra Francorum regni fines cælestis doctrinæ flumina deriuare. Nam tunc temporis Regem Frisonum Radbodum cum gente sua paganam non timuit adire, & quocunquè perrexerat, verbum Dei cum omni fiducia loquebatur. Sed præfatus Frisonum Rex licèt virum Dei humilitatis gratia benignè susciperet, nullis tamen vitæ fomentis saxum eius cor emolliri potuit. Cum ergò apud eum vir Dei fructificare se non posse sentiret, ad ferocissimos Danorum populos iter euangelizandi conuertit. Ibi tum, vt fertur, regnabat Ongendus, homo omni fera crudelior, & omni lapide durior: qui tamen, iubente Deo, veritatis præconem honorificè tractabat. Quem dum obduratum moribus, & idololatriæ deditum, & nullam melioris vitæ spem habentem offendit, acceptis tunc triginta eiusdem patriæ pueris, ad electos à Deo populos regni Francorum reuerti festinauit. Sed in eo ipso itinere catechizatos eosdem pueros vitæ fonte abluit, nè aliquod propter pericula longissimi nauigij, vel ex insidijs ferocissimorum terræ illius habitatorum, damnum pateretur in illis, volens autiqui hostis præuenire astutias, & Domini sacramenti

102

Rom. 10.

1. Tim. 3.

Cap. 7.

Viso summi Pontificis.

S. Vuillibrordus venit Romam ad Pontificem.

Ordinatur ab eo Archiepiscopus.

Cap. 8.

Fructus prædicationum eius.

Cap. 9. Prædicat Christum in Frisia.

Item in Dania.

WILLIBRORDI
EPISCOPI
TRAIECTENSIS
VITA
ET
MIRABILIA
OPERA
RVM
5

- mentis animas mūhire acquisitas.
- Cap. 10.** Et dum pius verbi Dei prædicator iter agebat, peruenit in confinio Frifonum & Danorum ad quandam insulam, quæ à quodam deo suo Fosite, ab accolis terra Fositesland dicebatur: quia in ea eiusdem dei fana fuere constructa. Qui locus à Paganis in tanta veneratione habebatur, vt nihil in ea vel animalium ibi pascentium, vel aliarum quarumlibet rerum, quisquam gentilium tangere auderet, nec etiam à fonte, qui ibi ebulliebat, aquam haurire, nisi tacens, præsumeret. Quò cum vir Dei tempestare iactatus est, mansit ibidem aliquot dies, quousquæ sepositis tempestatibus, opportunum nauigandi tempus adueniret, Sed paruipendens stultam loci illius religionem, vel ferocissimum Regis animum, qui violatores sacrorum illius atrocissima morte damnare solebat, tres homines in eo fonte cum inuocatione sanctæ Trinitatis baptizauit: sed & animalia, in ea terra pascentia, in cibaria suis mactare præcepit. Quod Pagani intuctes, arbitrabantur eos vel in furorem verti, vel etiam veloci morte petire. Quos cum nihil mali cernebant pati, furore perciti, Regi tum Radbodo, quod viderant factum, retulerunt. Qui nimio furore succensus, in sacerdotem Dei viui, suorum iniurias deorum vlcisci cogitabat: & per dies semper tribus vicibus suo more mittebat fortes, & nunquam damnatorum sors, Deo vero defendente suos, super seruum Dei, vel aliquem ex suis, cadere potuit: nec nisi vnus tantum ex socijs sorte monstratus, & martyrio coronatus est. Vocabatur verò vir sanctus ad Regem, & multum ab eo est increpatus, quare sua sacra violasset, & iniuriam deo suo fecisset. Cui præco veritatis constanti animo respondit: Non est deus, quem colis, sed diabolus, qui te pessimo errore deceptum habet, ó Rex, vt animam tuam æternis tradat flammis. Non est enim Deus, nisi vnus, qui creauit cælum & terram, & omnia quæ in eis sunt: quem qui vera fide colit, vitam habebit sempiternam: cuius ego seruus hodiè tibi testificor, vt ab antiqui erroris vanitate, quam coluerunt patres tui, tandem aliquandò resipiscas, & credens in vnum Deum omnipotentem Dominum nostrum Iesum Christum, & vitæ fonte baptizatus, abluas omnia peccata tua, & proieda omni iniquitate & iniustitia, deinceps nouus homo viuas in omni sobrietate, iustitia & sanctitate. Hoc faciens, cum Deo & sanctis eius gloriâ possidebis sempiternam. Si verò me contemnis, viam salutis tibi ostendentem, scito certissimè, quòd æterna supplicia & infernales flamas tu cum diabolo, cui obtemperas, sustinebis. Ad hæc Rex miratus, respondit: Video te minas nostras non metuisse, & verba tua esse, sicut & opera. Etsi autem nollet veritatis prædicatori credere, tamen ad Pipinum Ducem Francorum eum cum honore remisit.
- Cap. 11.** Qui in eius lætatus aduentu, rogauit eum destinato verbi Dei operi insistere, eradicatisque idolatriæ spinis, verbum Dei instanter per loca singula serere. Quod etiam pius prædicator haud segniter implere satagebat, circumiens omnes illius terræ regiones, per vrbes, vicos, castella, vbi prius euangelizauerat, exhortans omnes, quatenus bono animi proposito in veræ fidei permanentem firmitatè. Et dum per singulos dies numerus crescebat fidelium, & maior credentium turba ad verbi Dei agnitionem confluebat, cœperunt plurimi, fidei feruore incitati, patrimonia sua viro Dei offerre. Quibus ille acceptis, mox ecclesias in eis ædificare iussit. Statuitque per eas singulos presbyteros, & verbi Dei sibi cooperatores, quatenus nouus Dei populus haberet, quò se diebus festis congregaret, vel salutares audiret admonitiones, vel à quibus sacri baptismatis munera acciperet, & Christianæ religionis regulas ediceret. Et ita vir Dei magis ac nungis de die in diem, diuina donante gratia, proficiebat.
- Cap. 12.** Contigit autem, Pipinum Ducem Francorum diem obire, & filium eius Carolum regno patris potiri. Qui multas gentes sceptris adiecit Francorum: inter quas etiam cum triumpho gloria Frisiam, deuicto Radbodo, paterno superaddidit imperio: in qua tunc gente sanctus Vuillibrordus positus est prædicator, sedique Episcopali in Traiecto castello delegatus est. Qui maiori Euangelizandi occasione accepta, nupèr gladio acquisitam gentem sacro baptisinate abluere conatus est. Nec quicquam in ea vetusti erroris, nec tenebras ignorantia latere sinebat: sed totam Euangelica luce sine dilatione perfundebat, ita vt in eo populo subito propheticum illud imple-retur testimonium: Et erit: in loco, vbi dicitur eis, Non populus vos: dicitur eis, Filij Dei videntis. Plurima quoque diuina virtus fecit per seruum suum miracula: licet omni miraculorum operationi & signorum ostensioni ministerium Euangelicæ præ-

Barbara gē-
tis superiti-
one mira-
fiducia con-
temnit.

Radbodus
vnus ē socijs
eius necat.

Illi cōstan-
ter Christū
annunciat
Vuillibror-
dus.

Redit ad Pi-
pinum ducē

Cap. 11.

Multi cre-
dūt in Chri-
stum, extru-
unturq; tē-
pla eorum
impenis.

Cap. 12.

Carolus Mar-
tellus mul-
tas domat
gentes.
S. Vuillibror-
dus fit Epi-
scopus Tra-
iectensis.

Ofec. 1.

prædicationis præferendum sit, tamen quæ gesta narrantur, ad gloriâ donantis Dei non tacenda esse cenſeo, ſed magis ſtylo alliganda, nè pereant poſteris ſeculis, quæ priſcis temporibus acta eſſe noſcuntur.

Quodam igitur tempore, dum venerabilis vir iter euangelizandi more ſolito age-
ret, venit ad quandam villam, Vualachrum nomine, in qua antiqui erroris idolum re-
manſit. Quod cum vir Dei zelo feruens conſtingeret, præſente eiufdem idoli custo-
de, nimio furore ſuccenſus ille, quaſi dei ſui iniuriam vindicaret, in impetu animi in-
ſanientis, gladio caput ſacerdotis Chriſti percuffit: ſed Deo defendere ſeruum ſuum,
nullam ex ictu ferientis læſuram ſuſtinuit. Socij verò illius hoc videntes, peſſimam,
præſumptionem impij hominis vindicare concurrerunt. Sed à viro Dei pio animo de
manibus illorum liberatus eſt reus, ac dimiſſus: qui tamen eodem die dæmoniaco
ſpiritu arreptus eſt, & die tertia infeliciter miſeram vitam finiuit. Et quia vir Dei, iuxta
præceptum Domini, ſuas iniurias vlcifci noluit, citius à Domino vindicatum eſt, iuxta
illud: Mihi vindictam, & ego retribuam, dicit Dominus.

Alio quoque tempore iter beato viro faciente ad quandam ſuæ ditionis cellulam,
quæ ex nomine præterfluentis aquæ Sueſtra dicitur, propter compendium propioris
viæ per ſegetes cuiuſdam diuitis anguſtam ſubintravit ſemitam. Quod earundem ſe-
getum cuſtos cernens, nimio inflatus furore, virum Dei blaſphemare cœpit. Quem
conuicia viro Dei inferentem cum ſocij, qui cum eo erant, vindicare vellent, miti
animo Dei famulus eos compeſcuit, nolens aliquem ſua cauſa perire, qui ſalutem
ſtitiebat omnium. Sed cum infanientis animum nullo modo lenire poſſet, dans lo-
cum iræ eius, via qua venit, reuerſus eſt. Sed die poſtera idem infelix, qui famulo Dei
conuicia dicere non abhorruit, multis cernentibus, in eodem loco repentina morte
perijt.

Cum vir Deo plenus propter euangelicæ prædicationis iſtantiam loca circum-
iret maritima, aquæ dulcis penuriam patiebat. Quod dum cernebat commilito-
nes propter ardorem ſitis, grauiter ſuſtinere: vocato vno ex illis, præcepit ei intra
tentorium ſuum foſſam aperire paruam. Vbi ſecretò fixis genibus orabat Deum, vt
qui populo ſuo aquam in deſerto produxit de petra, ſeruis ſuis eadem miſericordia
de arenofa terra aquam produceret. Qui mox exauditus eſt. nam ſubitò fons dulcis
ſimi ſaporis foſſam implebat. Quod ſui cernentes, gratias agebãt omnipotenti Deo,
qui ſanctum ſuum magnificauit, & exaudire dignatus eſt. Bibebantque vſque ad ſa-
tietatem, ſecumque ad prædeſtinati itineris neceſſitatem, quantum ſufficere videba-
tur, portare curabant.

Iterum ſanctus Dei ſacerdos in quodam loco iter agens, vidit mendicantes inopes
duodecim, pariter poſtulantibus ſibi aliquid à prætereuntibus ſolatij. Quos, vt erat mi-
tiſſimus, benigno adſpexit animo, vnique ex ſuis mãdauit ſpeciale ſuum flaſconem
ſumere, ac pauperibus miſcere Chriſti. Ex quo omnes illi duodecim vſque ad ſatic-
tatem bibeant: & mirum in modum, illis abeuntibus, ex optimo vino flaſco, de quo
tanti biberant homines, inuentus eſt plenus, vt antè. Hoc comperto, benedicbant
omnes Dominum Deum noſtrum, dicentes: Verè impletum eſt in nobis, quod in
Euangelio dicitur: Date, & dabitur vobis.

Venit quoque vir ſanctus ad ſuum viſitandi gratia monaſterium, & poſt orationes
ad Deum & ſalutationes fratrum, & admonitiones pacificas, circumiens ſingula fra-
trum habitacula, ſi quid in illis emendandum fuiſſet, pius paſtor explorare voluit. In-
trauit quoque in cellarium, in quo modicè vini reperit in vaſe, in quod ſuum benedi-
ctionis gratia cum oratione immiſit baculum, & exiuit. Sed eadem nocte in coipſo
vaſculo vinum crefcere cœpit, & ſupereffundi vaſis margine. Hoc cellarius cernens,
inſperata abundantia obſtupefactus, nec celare audebat, quod diuina miſericordia
per ſerui ſui benedictionem geri cognoſcebat. Craſtino manè cucurrit, & ante pedes
ſancti patris ſe proſternens, conſtebatur quid vidiffet. Qui more ſolito Deo gratias
agens, memorque Dominicæ iuſſionis, diſcipulis ſuis præcipientis, nè cui transfigura-
tionis gloriâ ante diem reſurrexionis ſuæ dicerent, præcepit eidem cellario, nè cui
miraculum, quod viderat, ante diem obitûs ſui ediceret. Sed & aliud huic ſimile per
eius benedictionem Deus Chriſtus operatus eſt miraculum.

Perueniens ſeruus Dei cum ſocijs ſuis ad domum cuiuſdam amici ſui, & pauliſpèr
cupiens in domo dilecti longi laborè itineris reſectione alleuare, patrem familiâs ni-
hil vini habere comperit, Quatuor ergò modicos flaſcones, quos tantum in itineris
ſolatium

Cap. 15.

Gladio ca-
sus nihil læ-
ditur.

Vitio diuis
na in percuf-
ſorem eius.

Matth. 5.

Deut. 32.

Cap. 14.

Patientia
cius.

Repentina
mors ei cõ-
uicia facien-
tis.

Cap. 15.

Exod. 17.
Num. 20.

Miraculum

Cap. 16.

Præclarum
miraculum.

Luc. 6.

Cap. 17.

Item aliud.

Matth. 17.

Cap. 18.

VIRIUS
RVM
5

Iohan. 2. solatium secum eius socij ferebant, iussit afferri: eosque in eius nomine benedixit, qui in conuiuio nuptiali aquas conuertit in vinum. Et mirum in modum post benedictionem, quasi quadraginta viri ex illis lagunculis vsque ad satietatem bibebant, & cum magna gratiarum actione latis sibi inuicem animis dicebant: Verè Dominus Iesus impleuit, quod in Euangelio promisit, dicens: Qui credit in me, opera que ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet.

Aliud illustre miraculum.

Iohan. 14. Cap. 19.

Perrexit idem sanctus prædicator quodam tempore more solito, ob euangelizandi gratiam, cum festinatione in Frisiam, & propter laborem via, in pratis cuiusdam diuitis paululum lassos refocillare equos volebat. Quos diues ille in pratis suis pacificus cernens, superbæ spiritu equos cadere cepit, & è pascuis abigere. Quem vir Dei placidissimis verbis alloquitur, dicens: Desine nobis iniuriam facere. Non enim propter læsionem tuam, sed propter necessitatem nostram, ad horam in his pascuis quiescere volumus. Instar nobis opus Dei peragendum, cuius tu quoque mercedem habere

Matth. 10.

poteris, si nos quantum ad te pertinet, adiuueris animo, memor illius Domini nostri Iesu Christi dulcissimæ promissionis: Qui vos recipit, me recipit: & qui me recipit, recipit eum, qui me misit. Sed magis mente pacifica nobiscum quasi amicus te ipsum reficiens, aliquantulum bibe, nobisque cepto itinere pergentibus, tu à Deo benedictus, reuertere in domum tuam. Ille autem in malitia pertinax, nolens pacificis viri Dei verbis acquiescere, sed conuicia ingeminans, opprobria iaculans: Tu me, inquit, hortaris bibere, & pacem tecum inire: scito certissime, quod tecum bibere pro nihilo habeo. Rapiensque, ex eius ore verbum hoc vir Dei: Si non velis, ait, mecum bibere, non bibe. Et statim paratis socijs, perrexit viam suam. Ille quoque, cõtumax, domum suam festinabat adire, sed totus subito siti ardebat. Cupiensque ardentem stomachum vino refrigerare, os, quod viro Dei conuicia ingessit, vini potionem recipere non valebat: & qui pacem cum seruo Dei voluntarie noluit, pœnam in seipso necessarie sustinuit.

Diuinitus punitur homo contumeliosus in virum Dei.

Virum vir sanctus liberat.

Cap. 20.

Est in Treuerensi ciuitate monasterium puellarum, quod temporibus beati Vuillibrordi Episcopi pestis acerrima inuasit. Cuius acerbitate multa ex ancillis Dei moriebantur: quædam verò longo infirmitatis dolore iacebant in lectulo. Cætera verò nimio terrore turbata, quasi presentem mortem metuebant. Et quia propè est prædictæ ciuitati sancti viri monasterium, quod appellatur Esternaco, in quo vsque hodie sanctus ille requiescit corpore, & eius posterum ex legitima traditione patris, & pijs morum pietate Regum tenere noscuntur: ideo antedicti fœminæ monasterij, audientes sanctum virum illuc venire, statim miserunt legationes, postulantes eum non tardare venire. Qui beati Petri principis Apostolorum mitissimo doctus exemplo, de loppe ob viduarum Christi petitionem venientis Lyddam, vt sanctam suscitaret Tabitham, festinus venit, audito desiderio ancillarum Christi, ad illas. Et veniens, mox in eodem monasterio Missa pro infirmis celebrata, aquam benedixit, qua & domos illarum adspersi iussit, & aegrotantibus potandam transmisit. Quæ citò, diuina donante misericordia, conualuere, nec vlla in eo monasterio prædicta peste exinde moriebantur.

Act. 9.

Nota hic effectum Misæ & aquæ benedictæ.

Cap. 21.

Contigit cuidam patrifamiliâs & domui suæ dira dæmoniæ illusionis tentatio, ita vt aperte malignus in eius domo spiritus, ex horrore & maleficijs habitare agnosceretur. Nam subito cibos, vel vestimenta, vel alia domui necessaria, rapere solebat, & in ignem mittere. Quinetiam paruulum, inter amplexus parentum pascens, illis dormientibus, tulit, & in ignem proiecit. Sed vagitu infantis parentes excitati, vix paruulum de incendio eruerunt. Et multa atrocità eadem familia à nefando spiritu perpessa est, nec à quolibet presbyterorum expelli potuit, donèc vir sanctus Vuillibrordus, à patrefamiliâs postulatus, aquam illis benedictam direxit, præcipiens omnem domus illius suppellectilem foras efferre, & aqua illa adspersi, præuidens in spiritu

spiritu

spiritu domum flammis consumendam esse. Quibus ita gestis, vacuam domum à loco lectuli ignis inuasit, totamque consumpsit. Altera verò in eo loco cum sanctificatione aquæ benedictæ edificata, nihil exindè pristina tétationis passus in ea: sed cum omni tranquillitate & quiete degentes, & Domino gratias agentes erant, qui illos per seruum suum redimere dignatus est.

Idem quoque vir Deo amabilis, quadam prophético prædixerat spiritu, quæ post rerum euentus vera probauit. Baptizauit enim Pipinum, filium Francorum fortissimi Ducis Caroli, patrem huius nobilissimi Caroli, qui modò cum triumphis maximis & omni dignitate gloriosissimè Francorum regit imperium. De quo Pipino patre eius idem sanctus vir præfaga voce coram discipulis suis prædixit hoc vaticinium: Scitote, inquit, quòd iste infans sublimis erit valdè & gloriosus, & omnium præcedentium Francorum Ducibus maior. Huius itaque vaticinij veritas nostris probata est temporibus, nec opus est testimonijs assequi, quod totius regni agnoscit authoritas. Scit nanque omnis populus, quibus nobilissimus victor celebratur triumphis, vel quantum terminos nostri dilatauit imperij, vel quàm deuotè Christianam in regno suo præparauit religionem, vel quid pro defensione sanctæ Ecclesiæ Dei apud extraneas exercuit gentes: quæ omnia melius oculis probari, quàm verbis explicari queunt.

Fuit verò iste vir sanctus, omni dignitate præclarus, statura decens, vultu honorabilis, facie venustus, corde lætus, consilio sapiens, ore iucundus, moribus compositus, & in omni opere Dei strenuus. Cuius autem patientiæ esset, ex antedictis eius gestis ostenditur. Quantam verò habuerit industriam in Euangelio Christi prædicando, vel qualiter illum in opere prædicandi diuina adiuuerit gratia, non necesse est nostro prosequi stylo, quod totius populi testimonio comprobatur. Porro eius secreta conuersatio in vigilijs & orationibus, in ieiunijs & psalmodijs, ex vitæ sanctitate & signorum ostensione intelligi datur. Charitatem scilicet assiduus labor ostendit, quem quotidie pro Christi nomine sustinuit. Denique vir sanctus omnibus diebus vitæ suæ in diuino proficiens opere, Deo amabilis, & omni populo gratus, temporibus Caroli antiqui, fortissimi Francorum Ducis, senex & plenus in omni perfectione dierum, appositus est ad patres suos, multiplicem laboris sui fructum accepturus à Deo, seculum hoc relinquens, vt caelum possideret, Christum sine fine in æterna gloria visurus: in cuius dilectione quàm diu nobiscum vixerat, laborare non cessabat. Die septima mensis Nouembris, id est, septimo Idus, ex hac peregrinatione ad perpetuum migravit patriam, & sepultus est in monasterio Epternacò, quod ipse Deo, vt præfati sumus, construxerat. Ibi vsque hodiè, diuina operante misericordia, signa & sanitates ad sancti Dei sacerdotis reliquias fieri non cessant. Ex quibus aliqua huic nostræ de eo historia subiicienda esse æstimauimus, in gloriam & laudem Domini nostri Iesu Christi, qui hæc per serui sui patrocina sapius operari dignatus est. Conditum est venerabile corpus in sarcophago marmoreo, qui primùm toti Dei famuli corpori, quasi dimidio pedis breuior inuentus est, fratribus ob hoc valdè contristatis, & sapius trastantibus, vbi aptum sancto corpori inuenirent locellum. Sed miro modò, diuina donante pietate, inuentus est subito sarcophagus tanto viri Dei corpori longior, quanto breuior antè apparuit. Et in eo viri Dei corpus cum hymnis, psalmodijs & omni honore condentes, sepelièrunt illud in ecclesia præfati monasterij, quod ille summus Dei sacerdos in honore sanctæ Trinitatis edificauit & dedicauit. Sed & miri odoris fragrantia omnium perfuderat nates, vt perspicuè intelligeretur, ad exequias viri sancti angelicum venisse ministerium.

Sed & cuidam religioso sancti viri discipulo longiùs postito, in oratione vigilanti, obitus illius reuelatus est. Nam vidisse se testabatur animam sanctissimi patris sui cum magna luminis claritate, cum consona canentium laude, ab angelicis exercitijs ad calorum regna portari. Multi quoque fratrum testati sunt, crebrò se super lectulum, in quo beatam animam suo creatori reddidit, mirabile vidisse lumen, suauissimamque odoris dulcissimi sensisse fragrantiam: vt omninò his signis crederetur, caelestes locum frequentasse ciues, in quo sancta anima migravit ad Dominum. Per vñtionem quoque olei, quod supra corpus sancti lucere solebat, multi infirmi, Deo donante, & fide illorum cooperante, curati sunt. Poenitentes quoque, sapius ad eandem venientes ecclesiam, circulis ferreis more solito circumdati, ruptis circulis subito vincula sua resoluta senserunt. Cuius rei, adhuc in ecclesia circuli pendentes, testes sunt.

Et hic obserua vim aquæ sacrae.

Cap. 22.

Prophetia S. Vuillibroidi. Iste Pipinus ex Duce fit Franc. Rex.

Cap. 23. Dores & virtutes eius.

Carolus Martellum dicit. S. Vuillibroidi obitus.

Miracula ad eius reliquias.

Illustre miraculum.

Cap. 24. Visio discipuli eius.

N Quadam

STURMUS
RVM
5

Cap. 25. Quædam verò mulier paralytica, septem annis magnis cruciata doloribus, intantum grassante eadem quotidiana infirmitate afflicta est, ut omni membrorum officio destituta, alieno vteretur ministerio, & in solo tantummodo pectusculo vix anhelans spiritus, suspiria fessâ retraheret. Hæc à propinquis ad ecclesiam, ubi sanctus Dei requiescit, ferebatur, prope locellum reliquiarum eius posita. Quæ in eodem loco fuis lachrymis, deprecata est per intercessionem sancti sui famuli, diuinam ei misereri clementiam: atque à Domino Deo exaudita, moxque ab omni infirmitate liberata, sospes cum gaudio gratias agens Deo, proprijs pedibus, quæ prius ab alienis portabatur, cucurrit ad domum.

Cap. 26. Itè quidam morbidus. Itè adolescens quidam infirmus, ad corpus beati pōtifficis manibus deductus est amicorum. Qui totis intremuit membris. Nec enim caput per se leuare potuit, sed quasi collo fixum non esset, huc atque illuc cadens voluebatur. Nam aliquoties ita exanimis factus est, ut omninò mortuus videretur. Quem, ut prædiximus, prope corpus sui sancti viri posuerunt. Sed misericordia Dei donante, omnibus qui aderant, cernentibus, ita subitò sanus effectus est, ut nihil in eo pristinæ infirmitatis, vel doloris antiqui vltra remanserit.

Cap. 27. Quidam etiam officio diaconus, & non merito, in ecclesia sancti viri crucem auream, quam vir sanctus secum in itinere portare solebat, cum alijs donarijs ecclesie, infelicissimo non horruit subtrahere furto. Turbati sunt hac re fratres, ut porè factorem impij sceleris ignorantem. Tunc precibus quidem sancti Dei confidentes, illud tam nefarium scelus occultari non posse, fraternam tamen pietate hominem ad penitentiam reuocare nisi sunt, non perdere cupientes. Ille verò, qui hoc crimem commisit, obdurato corde salutem suam contempsit, sicut impius, dicente Salomone, cum in profundum malorum venerit, contemnit. Cogitauit infelix latere, sed non potuit, illum, qui seruorum suorum iniurias sapius vindicare non tardat. Nam miser ille, qui hoc perpetrare crimen non abhorruit, misera subitò morte arreptus interiit. In ipso vitæ exitu aliquibus fratrum reatus sui crimen ostendit, & ubi ostendisset, quod furto rapuit, indicauit. Videris, fratres, quàm terribili damnatus iudicio est, qui sancti Dei ecclesiam furto violare non timuit. Idcirco obsecro, ut castam in hac habeatis conuersationem, quatenus diuina clementia per sancti Clementis viri Apostolici preces in omni petitione honesta vos exaudire dignetur, sicut antè diximus illam exaudire preces infirmantium in eadem ecclesia, eosque cum diu desiderata sanitate domum redire. Nec scilicet dubitandum est, quòd veluti visibiliter corporeas illorum dignatus est Christus sanare infirmitates, ita & occultas animarum nostrarum ægotationes, intercedente pro nobis sancto suo, qui hic corporaliter requiescit, & quem spiritaliter præsentem esse credimus, quotidie sanare non cessat, si firma fide & confessione vera cum lachrymis effundimus in loco isto ante conspectum pietatis illius corda nostra, qui pro sua diuina clemetia paratus est ad ignoscendum, si nos tardi non fuerimus ad deprecandum: Cui laus sit & gloria in sempiterna secula.

Prou. 18. Horrenda vicio in sacrilegum. Cogitauit infelix latere, sed non potuit, illum, qui seruorum suorum iniurias sapius vindicare non tardat. Nam miser ille, qui hoc perpetrare crimen non abhorruit, misera subitò morte arreptus interiit. In ipso vitæ exitu aliquibus fratrum reatus sui crimen ostendit, & ubi ostendisset, quod furto rapuit, indicauit. Videris, fratres, quàm terribili damnatus iudicio est, qui sancti Dei ecclesiam furto violare non timuit. Idcirco obsecro, ut castam in hac habeatis conuersationem, quatenus diuina clementia per sancti Clementis viri Apostolici preces in omni petitione honesta vos exaudire dignetur, sicut antè diximus illam exaudire preces infirmantium in eadem ecclesia, eosque cum diu desiderata sanitate domum redire. Nec scilicet dubitandum est, quòd veluti visibiliter corporeas illorum dignatus est Christus sanare infirmitates, ita & occultas animarum nostrarum ægotationes, intercedente pro nobis sancto suo, qui hic corporaliter requiescit, & quem spiritaliter præsentem esse credimus, quotidie sanare non cessat, si firma fide & confessione vera cum lachrymis effundimus in loco isto ante conspectum pietatis illius corda nostra, qui pro sua diuina clemetia paratus est ad ignoscendum, si nos tardi non fuerimus ad deprecandum: Cui laus sit & gloria in sempiterna secula.

S. Vuillibrordus alias Clemens dictus est. Restat nunc de beato Vuilgiso, qui fuit huius sancti viri, ut antè diximus, pater: ut à quo huius historiae primum capitulum incipit, de eo nouissimum finiatur. Rediit igitur anniuersarius eiusdem beati Vuilgisi sanctæ migrationis dies, in qua pius Abba Albertus, successor venerandi Archiepiscopi, post sacratissima Missarum solennia, & honorem Deo debitum, cum fratribus epulari & gaudere aggressus est. Sed in eo monasterio nil plus vini inuentum est, quàm duo tantummodò fiascones, quorum vnus prandij hora exhaustus est, alter in horam cœnæ reseruatus. Igitur post vespertinam melodiam, pro reuerentia eius diei, fratres ad refectorium reuersi sunt, & post sacras lectiones præfatus Abbas fratres allocutus est, dicens: Decet nos, o venerandi patres, cum gaudio spiritali venerabilium patrum nostrorum festinos dies celebrare, & aliquanto laxius solito rigore, nostris indulgere corporibus, non luxuriæ, sed charitatis, causa. Nequaquam verò vos celassem, si aliquid plus habuissem in hoc monasterio, quàm hunc solum fiasconem, qui nobis hora prandij restabat. Potens est tamen Deus per preces sanctorum suorum hunc eundem nobis abundare facere, illos honorificare, & nos latificare, & ostendere nobis, licet indignis, suæ pietatis miracula, qui per benedictionem quondam sancti Vuillibrordi patris nostri, ex quatuor fiasconibus quadraginta viros satiare dignatus est. Tantum cum gratiarum actione in spe bibamus, quod habemus. Primò & secundò de eodem fiascone omnes bibe-

Cap. 28. Annuersarius dies S. Vuilgisi patris S. Vuillibrordi. Restat nunc de beato Vuilgiso, qui fuit huius sancti viri, ut antè diximus, pater: ut à quo huius historiae primum capitulum incipit, de eo nouissimum finiatur. Rediit igitur anniuersarius eiusdem beati Vuilgisi sanctæ migrationis dies, in qua pius Abba Albertus, successor venerandi Archiepiscopi, post sacratissima Missarum solennia, & honorem Deo debitum, cum fratribus epulari & gaudere aggressus est. Sed in eo monasterio nil plus vini inuentum est, quàm duo tantummodò fiascones, quorum vnus prandij hora exhaustus est, alter in horam cœnæ reseruatus. Igitur post vespertinam melodiam, pro reuerentia eius diei, fratres ad refectorium reuersi sunt, & post sacras lectiones præfatus Abbas fratres allocutus est, dicens: Decet nos, o venerandi patres, cum gaudio spiritali venerabilium patrum nostrorum festinos dies celebrare, & aliquanto laxius solito rigore, nostris indulgere corporibus, non luxuriæ, sed charitatis, causa. Nequaquam verò vos celassem, si aliquid plus habuissem in hoc monasterio, quàm hunc solum fiasconem, qui nobis hora prandij restabat. Potens est tamen Deus per preces sanctorum suorum hunc eundem nobis abundare facere, illos honorificare, & nos latificare, & ostendere nobis, licet indignis, suæ pietatis miracula, qui per benedictionem quondam sancti Vuillibrordi patris nostri, ex quatuor fiasconibus quadraginta viros satiare dignatus est. Tantum cum gratiarum actione in spe bibamus, quod habemus. Primò & secundò de eodem fiascone omnes bibe-

Miraculo augetur vinum inter bibendum. Restat nunc de beato Vuilgiso, qui fuit huius sancti viri, ut antè diximus, pater: ut à quo huius historiae primum capitulum incipit, de eo nouissimum finiatur. Rediit igitur anniuersarius eiusdem beati Vuilgisi sanctæ migrationis dies, in qua pius Abba Albertus, successor venerandi Archiepiscopi, post sacratissima Missarum solennia, & honorem Deo debitum, cum fratribus epulari & gaudere aggressus est. Sed in eo monasterio nil plus vini inuentum est, quàm duo tantummodò fiascones, quorum vnus prandij hora exhaustus est, alter in horam cœnæ reseruatus. Igitur post vespertinam melodiam, pro reuerentia eius diei, fratres ad refectorium reuersi sunt, & post sacras lectiones præfatus Abbas fratres allocutus est, dicens: Decet nos, o venerandi patres, cum gaudio spiritali venerabilium patrum nostrorum festinos dies celebrare, & aliquanto laxius solito rigore, nostris indulgere corporibus, non luxuriæ, sed charitatis, causa. Nequaquam verò vos celassem, si aliquid plus habuissem in hoc monasterio, quàm hunc solum fiasconem, qui nobis hora prandij restabat. Potens est tamen Deus per preces sanctorum suorum hunc eundem nobis abundare facere, illos honorificare, & nos latificare, & ostendere nobis, licet indignis, suæ pietatis miracula, qui per benedictionem quondam sancti Vuillibrordi patris nostri, ex quatuor fiasconibus quadraginta viros satiare dignatus est. Tantum cum gratiarum actione in spe bibamus, quod habemus. Primò & secundò de eodem fiascone omnes bibe-

runt fratres, & inuentus est à ministro ita plenus, vt antè. Hoc audito, Abbas cum fratribus Deo agere gratias satagebat: biberuntque laudantes diuinam clementiam illa nocte cum sobrietate & letitia, quantum voluerunt. O felicem patrem, qui talem generauit filium, qui tali hærede à Deo dignus habitus est. In quo benedictio illa impletur, quæ in Deuteronomio legitur: Benedictus tu, & benedictus fructus ventris tui, Amen.

Deut. 28.

VITA S. FLORENTII EPISCOPI ARGENTINENSIS, EX QUODAM MS. CODICE PER
F. Laur. Surium, mutato stylo descripta. Consentiant
etiam aliæ historiæ.

VM Dagobertus Rex ad regni Francorum gubernacula Nouëbris 7. sederet, sanctus Florentius cum beato Arbogasto, Theodaro & Hildulpho, è Scotia venit in Alfatiam. Vbi cum S. Arbogastus Argentinenſi Eccleſiæ datus eſſet an-
tistes, beatus Florentius in ſylua, quam Haſle vocant, vbi Bruscha fluuius è monte Voſago emanat, manibus ſuis cœpit terrâ colere, vt victui neceſſaria pararet. Cumque illic domicilium condidiſſet, ceruæ & aliæ feræ è nemore eò aduentantes, omnem eius laborem deuaſtabant. Non aderant beato viro instrumenta venatoriæ, quibus eas caperet: ſed non deerat magna in Deum fiducia, qua fretus, in Domini nomine iuſſit eas omnes venire ad fores cellulæ ſuæ, & illic gradum figere. S. Florenti⁹ cogit feræ obedire ſibi
Per id tempus Dagobertus Rex manens in palatio ſuo Kyrcheimenſi, fauuloſos ſuos miſit, vt venationi operam darent. Abeunt illi cum canibus, perlustrant montes & ſyluas omnes, nec vilam feram conſpiciunt. Tandem ad beati viri domunculam perueniunt, frequentes illic præ foribus eius conſistere feræ conſpiciunt, nihil ſe loco mouentes, perinde ac ſi vincula quædam eis iniecta ſint. Rei indignitate, vt iſtis videbatur, permoti, cum virum Dei non cognocerent, tunicam eius vi auferunt, & recedunt. Ille ſequitur abeuntes, apporreat ſecurim ſiue bipennem, vt eam quoque tollant. Vide contemp- tum re- rum etiam neceſſaria- rum.

Illis ergo recedentibus, vbi ad paludem quandam ventum eſt, equi eorum progredi noluerunt. Vrgent illi quidè fortiter, adiungunt calcaria, ſed nihil efficiunt. Animaduertunt id ſe pati ob illatam ſancto viro iniuriam: redeunt igitur, redduntque quæ abſtulerant. Redditur equis gradiendi facultas: veniunt ad Dagobertum Regem: quid acciderit, enunciant. Ille conſeſſim mittit equum ſuum optimè inſtratum: orat virum Dei, vt illo ſubuectus, ad ipſum ſe conferat. Vir beatus equum non admittit, ſed ſuo aſſello contentus, ad Regis palatium proficiſcitur. Vbi ad portæ limen acceſſit, filia Regis ab ipſo ortu luminibus orbata, itemque muta, repente & videt, & loquitur: appellatque beati Florentij nomen, cum tamen id omnibus eſſet incomper- tum. Aſcendente porro illo in palatium, & ad Regem ingreſſi volente, res accidit admiratione digna. Cum enim non haberet miniſtrum, cuius opera vteretur in ſer- uando interim pallio ſuo, ad ſolis radium, per ſeneſtram ſeſe inſudentem, ſuspendit pallium: in hæſitque, id illi haud ſecus, atque perticæ cuiſdam, donec vir ſanctus cum Rege collocutus eſſet. Quæ res tantæ admirationi fuit & Regi ipſi, & familiæ eius, vt magnam ſyluæ eius partem Rex ei largitus ſit, vbi cellam conſtrueret, villasque adiacentes & multâ prædia addiderit, quæ vſque in præſens monaſterium Haſle ſibi vendicat. Hanc alij Rathildam vocant. In ſigne mi- raculum.

Porro autem ex hac vita abeunte beato Arbogasto, ſanctus Florentius ei ſubrogatus eſt in cathedra Argentinenſi, vitamque in ſuo populo viuens ſanctiſſimam, gregem ſibi creditum vt bonus paſtor accuratè cuſtodiuit. In eccleſia quoque ſua, ſiue monaſterio Haſle, religioſos homines, qui Deo illic ſeruirent, collegit: tandemque bonorum operum curſu conſecto, cum Chriſto æternum regnaturus, in pace quieuit. Feliciter de- cedit.
Fuit autem vir ſanctus etiam generis nobilitate clarus, ſed virtutū ornamentis longè illuſtrior. Nam in ipſo quoque vernantis adoleſcentiæ flore, quod etiam apud maturos perrarum eſt, carnis proculcauit illecebras, patriam parentesque pro Chriſti amore